

S:ta Elisabets Folkhögskola

Sankta Elisabets folkhögskolas yttrande över SOU 2024:42 Bildning, utbildning och delaktighet – folkbildningspolitik i en ny tid

Inledning

Sankta Elisabets folkhögskola inkommer härmed med yttrande över betänkandet Bildning, utbildning och delaktighet – folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024:42). Sankta Elisabets folkhögskola är en av tre skolor med katolsk profil som drivs av Stiftelsen Sveriges Katolska folkhögskola. Skolan är en dagfolkhögskola belägen i centrala Göteborg med ett ingångsvärde på 5950 deltagarveckor vilket gör skolan till en medelstor skola i Västra Götalandsregionen. Skolan bedriver förutom allmän kurs även flera särskilda kurser både med och utan katolsk profil.

Remissgruppen på Sankta Elisabets folkhögskola tycker i det stora hela att utredningen är mycket väl genomarbetad. Ett mycket väl återgivet historiskt perspektiv har tillsammans med en nulägesbeskrivning frambringat klara och tydliga framåtsyftande förslag. Som remissinstans vill vi på Sankta Elisabets folkhögskola härmed bemöta dessa förslag och inkomma med våra bedömningar.

Sankta Elisabets folkhögskolas yttrande över utredningen

11.4 En ny balanspunkt kan bidra till en ny start för folkbildningen

Utredningens bedömning Det behövs en ny balanspunkt i relationen mellan staten och folkbildningens aktörer.	Folkhögskolans bedömning Sankta Elisabets folkhögskola delar utredningens bedömning med tillägget att det är viktigt att statens styrning även i fortsättningen inte avser kontroll av utbildningsinnehåll och dylikt. Statens styrning ska inte påverka frihet och frivillighet i folkbildningens verksamheter.
---	---

12.3.1 Förslag på ny målstruktur för folkbildningspolitiken

Utredningens förslag En ny målstruktur med ett övergripande mål och fyra delmål för folkbildningspolitiken ska införas. De i dag gällande fyra syftena med statsbidraget ska	Folkhögskolans bedömning Sankta Elisabets folkhögskola tillstyrker förslaget.
--	--

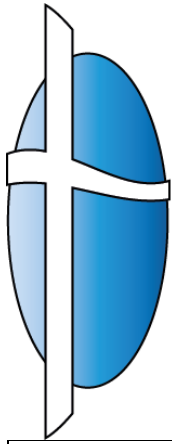
Adress:
Sten Sturegatan 1B
411 39 Göteborg

Telefon:
073-6991888

E-mail:
info@elisabet.se

Webb-adress:
www.elisabet.se

Bankgiro
5756-7919
Swish
123 595 6339

S:ta Elisabets Folkhögskola

upphöra att gälla, och i stället ska ett övergripande syfte med statsbidraget för folkbildningen införas.

12.3.2 Förslag på nytt övergripande mål för folkbildningspolitiken

Utredningens förslag

Det nya övergripande målet för folkbildningspolitiken ska vara höjd bildningsnivå, höjd utbildningsnivå och ökad delaktighet i samhället.

Folkhögskolans bedömning

Sankta Elisabets folkhögskola **tillstyrker förslaget med tillägget** att demokratibegreppet måste skrivas in i det övergripande målet. Förslag på ny formulering är *”höjd bildningsnivå, höjd utbildningsnivå, stärkt demokrati och ökad delaktighet i samhället”*

12.3.3 Förslag på nya delmål för folkbildningspolitiken

Utredningens förslag

Fyra delmål ska finnas för folkbildningspolitiken. Dessa ska vara:

- Att fler människor breddar och fördjupar sina kunskaper och når nya insikter.
- Att fler människor intresserar sig för kulturell utbildning och bildning samt att delaktigheten i kulturlivet ökar och breddas.
- Att fler människor får nya och återkommande möjligheter att gå vidare i arbetsliv och studier.
- Att folkbildningens verksamhet bidrar till ökad sammanhållning och gemenskap genom att nya målgrupper nås och att personer med olika bakgrund och förutsättningar möts i folkbildande sammanhang.

Folkhögskolans bedömning

Sankta Elisabets folkhögskola **avstyrker delvis utredningens förslag**. Den typen av mål som utredningen föreslår har endast fokus på att fler och nya människor nås. Vidare anser vi att målen är väldigt kvantitativt formulerade vilket kan leda till en form av ”volymjakt” där folkhögskolor och studieförbund känner sig tvungna att hela tiden hitta fler och nya deltagare. Målen bör omarbetas så att även den äldre befolkningen omfattas i större grad. Exempel på omarbetade mål:

- Att människor breddar och fördjupar sina kunskaper och når nya insikter.
- Att människor intresserar sig för kulturell utbildning och bildning samt att delaktigheten i kulturlivet är stor.
- Att människor får möjlighet till livslångt lärande och till att gå vidare i arbetsliv och studier.

S:ta Elisabets Folkhögskola

- Att folkbildningens verksamhet bidrar till sammanhållning och gemenskap genom att personer med olika bakgrund och förutsättningar möts i folkbildande sammanhang.

12.3.4 Förslag på nytt syfte med statsbidraget till folkbildningen

Utredningens förslag Syftet med statsbidraget är att säkerställa finansiering av en infrastruktur för folkbildning i hela landet för att på så sätt främja det övergripande målet för folkbildningspolitiken.	Folkhögskolans bedömning Sankta Elisabets folkhögskola tillstyrker förslaget.
---	--

13.1.5 Det saknas dataskyddsreglering för folkhögskolor i förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen

Utredningens bedömning Regeringen bör analysera behov av folkhögskolors rätt att behandla känsliga personuppgifter.	Folkhögskolans bedömning Sankta Elisabets folkhögskola tillstyrker förslaget.
---	--

13.3 Nya mål för folkbildningen behöver belysas med nya indikatorer

Utredningens förslag De indikatorer som i dag används för att följa upp folkbildningen ska kompletteras och revideras. (En övergripande tabell över utredningens förslag till indikatorer redovisas i tabell 13.2 på s.302 i utredningen.)	Folkhögskolans bedömning Sankta Elisabets folkhögskola avstyrker delvis utredningens förslag. Skolan anser att indikatorer kan användas vid uppföljning men vi bedömer samtidigt att de föreslagna indikatorerna är alltför kvantitativa och specifika samt att de inte täcker in delmålen. Indikatorerna måste vara tydligare kopplade till delmålen så att det inte uppfattas som att indikatorerna är mål i sig. Vidare anser vi att det inte ska vara regeringen som tar fram indikatorerna utan den sakkunniga statsbidragsutbetalaren tillsammans med analys- och utvärderingsmyndigheterna.
--	---

Adress:
Sten Sturegatan 1B
411 39 Göteborg

Telefon:
073-6991888

E-mail:
info@elisabet.se

Webb-adress:
www.elisabet.se

Bankgiro
5756-7919
Swish
123 595 6339

S:ta Elisabets Folkhögskola

14.3 Utredningen föreslår att självförvaltningsmodellen behålls

Utredningens förslag Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna ska fortsatt fördela statsbidraget till folkbildningen i myndighets ställe.	Folkhögskolans bedömning Sankta Elisabets folkhögskola tillstyrker förslaget.
Utredningens bedömning Förändringar i självförvaltningsmodellen behöver genomföras för att säkerställa ändamålsenlig kontroll, uppföljning och utvärdering av folkbildningsanslaget.	Folkhögskolans bedömning Sankta Elisabets folkhögskola delar utredningens bedömning.

14.4 Utredningens alternativa förslag innebär att Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) tar över ansvaret för fördelning, kontroll, uppföljning och utvärdering av statsbidraget till folkbildningen

Utredningens alternativa förslag Av de möjliga myndighetsalternativ som redovisats förordar utredningen att MUCF tar över ansvaret i det fall självförvaltningsmodellen avskaffas.	Folkhögskolans bedömning Sankta Elisabets folkhögskola avstyrker det alternativa förslaget.
--	--

15.2 Uppföljning och utvärdering av statsbidraget till folkbildningen bör utvecklas

Utredningens bedömning Uppföljning och utvärdering av statsbidraget till folkbildningen bör utvecklas. Det bör etableras en stadigvarande och långsiktig struktur för en extern oberoende utvärdering av statens stöd till folkbildningen.	Folkhögskolans bedömning Sankta Elisabets folkhögskola delar utredningens bedömning.
--	---

15.3 En ny modell för uppföljning och utvärdering av statsbidraget till folkbildningen ska införas

Utredningens förslag En ny modell för uppföljning och utvärdering av statsbidraget till	Folkhögskolans bedömning Sankta Elisabets folkhögskola tillstyrker förslaget.
---	--

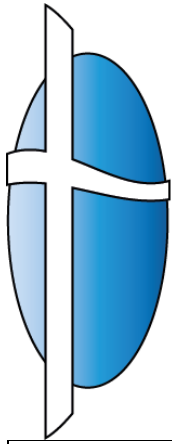
Adress:
Sten Sturegatan 1B
411 39 Göteborg

Telefon:
073-6991888

E-mail:
info@elisabet.se

Webb-adress:
www.elisabet.se

Bankgiro
5756-7919
Swish
123 595 6339

S:ta Elisabets Folkhögskola

folkbildningen ska införas. Uppföljning och utvärdering ska fortsatt ske på tre olika nivåer men den externa oberoende utvärderingen ska bli mer regelbunden och mer omfattande än den hittills varit.

15.4 Myndigheten för kulturanalys ska utvärdera effekterna av statens stöd till folkbildningen

Utredningens förslag

Myndigheten för kulturanalys ska utifrån de folkbildningspolitiska målen utvärdera, analysera och redovisa resultat och effekter av statens stöd till folkbildningen.

Folkhögskolans bedömning

Sankta Elisabets folkhögskola **tillstyrker förslaget med tillägget** att staten måste säkerställa att det finns nödvändig kompetens kring folkbildning hos myndigheten.

15.5 IFAU ska genomföra utvärderingar inom folkhögskoleområdet

Utredningens förslag

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) ska inom ramen för sin instruktionsenliga verksamhet utvärdera effekter av statsbidragsfinansierad folkbildningsverksamhet vid folkhögskolor.

Folkhögskolans bedömning

Sankta Elisabets folkhögskola **tillstyrker förslaget.**

15.7 Delar av Folkbildningsrådets och SISU Idrottsutbildarnas utvärderingsverksamhet bör ses över

Utredningens bedömning

Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna bör fortsatt ansvara för uppföljning och utvärdering av statsbidraget enligt de bestämmelser som finns i statsbidragsförordningen. Regeringen bör se över vilka specifika uppföljnings- och utvärderingsuppgifter som Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna tidigare tilldelats som skulle kunna uppdras åt de statliga

Folkhögskolans bedömning

Sankta Elisabets folkhögskola **delar utredningens bedömning.**

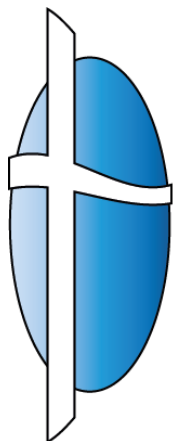
Adress:
Sten Sturegatan 1B
411 39 Göteborg

Telefon:
073-6991888

E-mail:
info@elisabet.se

Webb-adress:
www.elisabet.se

Bankgiro
5756-7919
Swish
123 595 6339

S:ta Elisabets Folkhögskola

utvärderingsorganisationerna. Även folkbildningsaktörerna själva bör se över riktningen och omfattningen på sin utvärderingsverksamhet.

16.5.1 Öppen redovisning av samverkan med andra

Utredningens förslag

För att få statsbidrag ska bidragsmottagarna varje år redovisa till Folkbildningsrådet respektive SISU Idrottsutbildarna vilka samverkansparter som under föregående verksamhetsår har deltagit i den statsbidragsfinansierade folkbildningsverksamheten. Av redovisningen ska framgå hur den samverkande verksamheten har bidragit till att främja de av riksdagen beslutade målen för folkbildningspolitiken.

Folkhögskolans bedömning

Sankta Elisabets folkhögskola **avstyrker förslaget** med hänvisning till att det skulle göra det administrativt och kostnadsmissigt mycket betungande för alla folkhögskolor och studieförbund.

Skolan **delar utredningens bedömning** på krav på transparens men inte tillvägagångssättet.

16.5.2 Förordningen om statsbidrag till folkbildningen bör utökas med demokrativillkor

Utredningens bedömning

Ett likalydande demokrativillkor som regeringen föreslår i prop. 2023/24:119 för stöd ur Allmänna arvsfonden bör föras in i förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen.

Folkhögskolans bedömning

Sankta Elisabets folkhögskola **delar utredningens bedömning**.

17.5 Förslag om en ny modell för statlig medverkan vid revision av statsbidraget till folkbildningen

Utredningens förslag

Riksrevisionen ska genom årlig revision granska årsredovisningen för Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna. De redovisningsbestämmelser om årsredovisning och budgetunderlag som Folkbildningsrådet och SISU

Folkhögskolans bedömning

Sankta Elisabets folkhögskola **tillstyrker förslaget**.

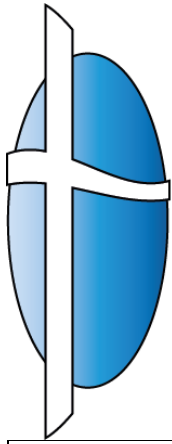
Adress:
Sten Sturegatan 1B
411 39 Göteborg

Telefon:
073-6991888

E-mail:
info@elisabet.se

Webb-adress:
www.elisabet.se

Bankgiro
5756-7919
Swish
123 595 6339

S:ta Elisabets Folkhögskola

Idrottsutbildarna ska följa ska föras från riktlinjerna in i statsbidragsförordningen. Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna ska lämna kopior av årsredovisningen till Riksrevisionen. Den som har tagit emot statsbidrag ska vara skyldig att till Folkbildningsrådet respektive SISU Idrottsutbildarna lämna de uppgifter och de upplysningar som behövs för Riksrevisionens granskning av Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna. Den nuvarande regleringen i statsbidragsförordningen innebärande att staten ska ges möjlighet att utse revisor i Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna ska upphöra att gälla. Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna ska säkerställa att de lämnar årsredovisning och budgetunderlag till regeringen enligt de riktlinjer som regeringen meddelar. Regeringen ska säkerställa att Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna följer regeringens riktlinjer avseende bestämmelserna i förordningen (2000:65) om årsredovisning och budgetunderlag.

18.1.4 Återbetalade medel ska i vissa fall betalas tillbaka till staten

Utredningens förslag
Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna ska som huvudregel likt myndigheter fortsatt kunna omfördela återbetalda medel till annan verksamhet som omfattas av anslagsändamålet oavsett vilket budgetår som utbetalning och

Folkhögskolans bedömning
Sankta Elisabets folkhögskola **tillstyrker förslaget** att Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna ska som huvudregel likt myndigheter fortsatt kunna omfördela återbetalda medel till annan verksamhet som omfattas av anslagsändamålet.

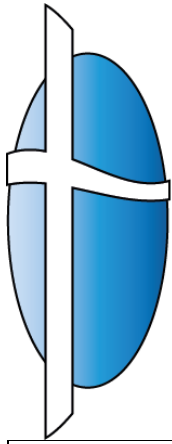
Adress:
Sten Sturegatan 1B
411 39 Göteborg

Telefon:
073-6991888

E-mail:
info@elisabet.se

Webb-adress:
www.elisabet.se

Bankgiro
5756-7919
Swish
123 595 6339

S:ta Elisabets Folkhögskola

Återbetalning hänförs till. Om återbetalningarna uppgår till ett väsentligt belopp i relation till anslagens storlek ska medlen i stället återbetalas till staten. Med väsentligt belopp ska avses belopp som under ett budgetår uppgår till mer än 10 miljoner kronor på ett anslag. De medel som överstiger 10 miljoner kronor ska återbetalas. För anslag 14:1 som utbetalas av både Folkbildningsrådet och SISU Idrottsutbildarna ska beloppsgränsen sättas procentuellt i förhållande till tilldelade medel.

Återbetalningsskyldighet införs genom att villkor införs i anslagsbrev för folkbildningen om att bidrag som återbetalas från studieförbund, RF-SISU-distrikt eller från folkhögskolor till Folkbildningsrådet eller SISU Idrottsutbildarna ska återbetalas till staten.

Sankta Elisabets folkhögskola **avstyrker förslaget** att om återbetalningarna uppgår till ett väsentligt belopp i relation till anslagens storlek ska medlen i stället återbetalas till staten. Skolan anser att de medel som i budgeten avsatts till folkbildning ska användas till folkbildning, oberoende de återtagna medlens storlek.

För Sankta Elisabets folkhögskola

Marcin Szklarski
Rektor

Adress:
Sten Sturegatan 1B
411 39 Göteborg

Telefon:
073-6991888

E-mail:
info@elisabet.se

Webb-adress:
www.elisabet.se

Bankgiro
5756-7919
Swish
123 595 6339